Til Helsedirektoratet

Rundskriv om de rettslige rammene for samarbeid mellom helse- og omsorgstjenesten og frivilligheten – Høringsinnspill – Saksnr. 24/11544

Om Oslo Frivilligsentraler (OFS)

Oslo Frivilligsentraler (OFS) ble etablert i 2017 som en interesseorganisasjon for frivilligsentralene i Oslo. Vårt mandat er å fremme vekst og utvikling blant våre medlemmer og styrke den lokale frivilligheten. Flere av våre medlemmer samarbeider allerede tett med både institusjoner og hjemmetjenester. Vi ser svært positivt på Helsedirektoratets arbeid med å tydeliggjøre rammeverket for samarbeid mellom frivillig sektor og offentlige tjenester.

Våre innspill til rundskrivet:

1. Samarbeid med frivillige organisasjoner

Vi understreker at institusjoner og hjemmetjenester som rekrutterer frivillige direkte utenom frivillige organisasjoner, svekker både de frivilliges posisjon og frivillig sektor som helhet. Organisasjonenes rolle er å sikre ivaretakelse av frivillige og fungere som støttespillere i relasjonen til tjenestemottakerne. Når det offentlige rekrutterer frivillige direkte, skapes en ubalanse i relasjonen, og de frivillige blir en underordnet part. Derfor er det essensielt at frivillige har en organisasjon i ryggen som ivaretar deres interesser og sikrer likeverdig samarbeid. Dette styrker frivillig sektor og hindrer at offentlige tjenester blir en konkurrent til frivillige aktører.

2. Frivillighetens premisser og rollen som supplement

Prinsippet om at frivillighet skal skje på frivillighetens premisser, og at frivillige skal være et supplement til, ikke en erstatning for, offentlige tjenester, er grunnleggende viktig for frivilligheten. Rundskrivet oppleves imidlertid som mer restriktivt enn nødvendig. For snevre grenser for hva frivillige kan bidra med vil kunne redusere rekrutteringen og motivasjonen blant frivillige. Skjønnsmessige vurderinger må ligge til grunn for hva som defineres som nødvendige tjenester. For eksempel oppleves matservering som en verdifull oppgave blant frivillige, og dette kan bidra til sosialt samvær og trivsel på sykehjem. Frivilliges bidrag bør vurderes basert på både hva de ønsker å bidra med, og hva som er forsvarlig ut fra en faglig vurdering.

3. Taushetsplikt og samarbeid

Taushetsplikt er grunnleggende for tilliten til helsevesenet og frivilligheten. Samtidig bør den praktiseres på en smidig måte som ikke hindrer frivilligheten fra å tilby sine tjenester til de som trenger dem. Vi foreslår at søknader om hjemmetjenester, sykehjemsplasser og omsorgsboliger inkluderer et valg for tjenestemottakere der de kan samtykke til at frivillige organisasjoner, som lokale frivilligsentraler, kan ta kontakt for å informere om aktiviteter og tilbud. Dette vil gjøre det enklere for tjenestemottakere å få tilgang til frivillige tjenester som kan forbedre livskvaliteten, og det vil bidra til å redusere isolasjon og ensomhet.

Oslo Frivilligsentraler
www.oslo.frivilligsentraler.no
post@oslo.frivilligsentraler.no
Org. 820017412

4. Definisjon av frivillige

Definisjonen av "frivillige" bør avgrenses slik at den utelukker personer som deltar gjennom NAV-ordninger, soning, arbeidsplikt eller studier. Vi anbefaler at definisjonen følger International Labour Organization (ILO) sin standard, slik det også foreslås av Frivillighet Norge. Dette vil tydeliggjøre skillet mellom ekte frivillig arbeid og andre former for samfunnsnyttig innsats.

5. Samtykkekompetanse og frivilliges rolle

Frivillige skal aldri tvinges til å utføre oppgaver for personer som selv har sagt nei, selv om vergen gir tillatelse. Dette sikrer at frivilligheten forblir en positiv og respektfull opplevelse for alle involverte parter.

6. Politiattest for arbeid med sårbare grupper

Vi foreslår å utvide adgangen til å kreve politiattest for frivillige som arbeider med eldre og personer med demens. Dette vil bidra til å beskytte sårbare grupper og sikre at kun egnede personer får tillatelse til å arbeide i slike roller.

7. Rutiner for samarbeid og kartlegging

Utarbeidelse av generelle rutiner for samarbeid mellom frivillig sektor og offentlige tjenester er avgjørende for å lykkes. Vi anbefaler at det utvikles nasjonale standarder som sikrer kvalitet i samarbeidet på tvers av kommuner, med lokal tilpasning i samarbeid med den lokale frivilligheten. Dette vil bidra til å forankre gode rutiner samtidig som lokale behov ivaretas.

Avslutning

Oslo Frivilligsentraler ser frem til en videre dialog om hvordan vi kan styrke samarbeidet mellom helse- og omsorgstjenestene og frivilligheten. Vi takker for muligheten til å komme med innspill og stiller oss gjerne tilgjengelige for ytterligere diskusjoner.

Oslo, 15. oktober 2024
Oslo Frivilligsentraler

Espen W Andresen

Espen Watne Andresen
Styreleder

Oslo Frivilligsentraler
www.oslo.frivilligsentraler.no
post@oslo.frivilligsentraler.no
Org. 820017412